

Jaarverslag Proces Crisisbeheersing 2024

In dit jaarverslag blikken we als Proces Crisisbeheersing terug op het jaar 2024. We nemen je mee in de inspanningen die we het afgelopen jaar hebben geleverd. Een groot deel van onze werkzaamheden bestond uit de reguliere, jaarlijks terugkerende taken die we verrichten om goed voorbereid te zijn op een calamiteit (koude fase). Deze werkzaamheden worden kort benoemd, maar we lichten vooral een aantal bijzondere zaken uit die in 2024 binnen Proces Crisisbeheersing zijn opgepakt, zaken die buiten de reguliere werkzaamheden vallen en die onze bijzondere aandacht verdienen. Daarnaast reflecteren we op onze inzet tijdens twee calamiteiten (warme fase) waarmee we in 2024 te maken hebben gehad en blikken we vooruit op 2025.

Inspanningen tijdens de koude fase

REGULIERE WERKZAAMHEDEN

Om bij een calamiteit effectief te kunnen optreden, toetsen we jaarlijks de kwaliteit van vijf belangrijke thema's: (1) De planvorming (calamiteitenplan, deelbestrijdingsplannen en supplementen) zijn waar nodig geactualiseerd, (2) de bemensing van de calamiteitenorganisatie is geborgd, (3) de benodigde faciliteiten zijn geborgd, (4) er is een opleidings- en trainingsprogramma opgesteld en uitgevoerd en (5) de contacten met het interne en externe netwerk is onderhouden. Inhoudelijk zijn er op alle vijf thema's geen significante wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar doorgevoerd.

RISICODIALOOG

In 2024 voerden we voor het eerst sinds 2004 een risicodialoog voor het Proces Crisisbeheersing. Onder (bege)leiding van collega Pierre Grootelaars, Strategisch Adviseur Risicomanagement, zijn we met een diverse groep collega's gedoken in de diverse risico's waar dit proces mee te maken kan krijgen. Een aantal voorbeelden van risico's die we identificeerden zijn bijvoorbeeld het veranderen van de aard en omvang van crises en het niet voldoen aan de netcentrische werkwijze m.b.t. de kwaliteit van informatiemanagement.

Het voeren van deze dialoog was voor Proces Crisisbeheersing de eerste stap richting een risicogerichte werkwijze, waarbij de hoogste risico's de focus van de werkzaamheden bepalen. In 2025 gaan we met de uitkomsten van de risicodialoog aan de slag. We bekijken of de geïdentificeerde risico's enkel bij Proces Crisisbeheersing liggen of dat we hierin met andere Processen kunnen optrekken en gaan aan de slag met het ontwikkelen en implementeren van beheersmaatregelen voor onze grootste risico's.

VISIE 'TOEKOMSTBESTENDIGE CRISISAANPAK'

Zowel het waterschap intern als de wereld om ons heen is flink in ontwikkeling. Het klimaat verandert, en naast watergerelateerde crises worden ook andere dreigingen zoals geopolitieke spanningen en cyberaanvallen steeds relevanter voor ons als organisatie. Deze ontwikkelingen hebben ook invloed op onze calamiteitenorganisatie. Om tot een antwoord te komen op de vraag of deze ontwikkelingen een andere aanpak vragen is afgelopen jaar het traject 'Visie Toekomstbestendige Crisisaanpak' gestart. Hierbij is gekozen om niet alleen te focussen op Proces Crisisbeheersing, maar om ook de andere onderdelen van de organisatie die zich bezighouden met crises mee te nemen (denk aan collega's van Proces Onderhouden, Proces Bedienen, Proces Waterbeleid & Plannen en Proces Organisatie). Samen met deze brede groep collega's is nagedacht over hoe crisisaanpak van Brabantse Delta er in 2035 uit zou moeten zien. In Q2 van 2025 wordt deze visie, inclusief de concrete stappen om daar te komen, gepresenteerd waarna we ons gaan inzetten om deze visie te realiseren.

WHT OEFENING 'SAMEN STERK'

In 2024 organiseerden Proces Crisisbeheersing en Proces Onderhouden de oefening 'Samen Sterk'. In de voorbereiding en uitvoering van de oefening leverden tal van onze partners een bijdrage; maar liefst zes collega waterschappen (Hunze en Aa's, Hollands Noorderkwartier, Rivierenland, Hollandse Delta, Limburg en Delfland), Waternet, Rijkswaterstaat, het Waterschap Hulpteam (WHT) van de Unie van Waterschappen, Water management Centrum Nederland (WMCN), het Ministerie van Defensie en diverse aannemers. We zijn trots en dankbaar voor deze xx.

Deze oefening bood één van onze Adviseurs Crisisbeheersing de mogelijkheid om de procedure voor het indienen van een steunaanvraag bij het WHT en Defensie te oefenen. Daarnaast kon het WHT oefenen met het verwerken van deze aanvraag en konden de partners die zich vooraf hadden aangemeld terplekke oefenen met het uitvoeren van hulpmatregelen (denk aan het leggen van krammatten en het opzetten van een noodpomp). Bovendien bood het ons als Brabantse Delta de mogelijkheid om de calamiteitenrol Coördinator Hulptroupen (CHT) in de praktijk te testen, welke aan onze calamiteitenorganisatie is toegevoegd n.a.v. de ervaringen van Waterschap Limburg tijdens de overstromingen in de zomer van 2021.

Dit was de eerste keer dat deze gehele procedure van begin tot eind is geoefend en dat is door de deelnemers als zeer positief en waardevol ervaren. Logischerwijs kwamen er veel leerpunten uit deze oefening, zoals (hier voorbeelden noemen). Deze worden opgepakt door Proces Crisisbeheersing en Proces Onderhouden.

Daarnaast was dit ook de eerste keer dat er een marktpartij betrokken was bij een van onze oefeningen. Dit is een partij waarmee we als waterschap ook de samenwerking zullen moeten verkennen op het gebied van crisisbeheersing, aangezien we voor uitdagingen staan die we niet alleen kunnen aanpakken.

CALAMITEITENOEFENING BRUISEND

In oktober werd een unieke calamiteitenoefening georganiseerd door en voor jongeren uit ons jongerennetwerk BRUISEND, naar aanleiding van een creatief idee van collega's Rens Wientjens en Cees Nooteboom. De oefening stond in het teken van de vraag: wat als de jongeren van het waterschap de enige zijn die een calamiteit het hoofd kunnen bieden? Kunnen zij, ondanks weinig ervaring, met kundigheid en veerkracht de calamiteit afwenden? Deze extra calamiteitenoefening bood jongeren binnen onze organisatie die normaal geen calamiteitenrol vervullen de kans om kennis te maken met de calamiteitenorganisatie. Daarbij kon onze huidige poule met calamiteitenfunctionarissen, die veelal bestaat uit een wat oudere doelgroep, veel leren van de denk- en werkwijzen waar de jongeren tijdens deze oefening mee kwamen. Al met al dus een waardevolle en leerzame dag voor de hele organisatie!

Inspanningen tijdens de warme fase

WATEROVERLAST (25-26 MEI)

Mei 2024 was voor Brabantse Delta kletsnat. En omdat de rest van dit jaar ook al natter was dan normaal waren de beken en sloten vol, was de bodem volledig verzadigd en waren de grondwaterstanden erg hoog. In het weekend van 25 en 26 mei viel in korte tijd veel neerslag wat terecht kwam in ons reeds verzadigde systeem. Dit resulteerde op diverse plekken in ons beheergebied (Tonnekreek en Kruisland) in wateroverlast met een groot aantal meldingen (buiten kantooruren) als gevolg.

De calamiteitenorganisatie schaalde op tot coördinatiefase 2 om extra leiding en coördinatie te bieden tijdens deze calamiteit. Er wordt positief teruggekeken op de inzet van de calamiteitenorganisatie. Ook kwam er één belangrijk verbeterpunt voor Proces Crisisbeheersing naar voren, namelijk het heroverwegen van de calamiteitenrol Coördinator Meldingen en Incidenten (CMI). Deze rol neemt buiten kantooruren telefoontjes over meldingen en incidenten aan. Gezien de impact van de situatie waren dit er zoveel dat de CMI met dienst dit niet alleen kon wegwerken. Samen met Team Front Office wordt hiervoor momenteel gewerkt aan een alternatief.

ICT STORING (8-11 DECEMBER)

Op zondag 8 december hebben we te maken gehad met een ICT-storing. De storing was het gevolg van wijzigingen in de (data) opslagomgeving van Brabantse Delta welke eerder die week waren uitgevoerd. Deze wijziging hebben wij zelf doorgevoerd, maar was gebaseerd op de aanname dat een leverancier jaren terug al een (benodigde) verbetering had doorgevoerd. Die verbetering blijkt destijds niet goed of volledig te zijn doorgevoerd waardoor dit op 8 december leidde tot een ICT-storing. De storing had tot gevolg dat een aantal van onze systemen tijdelijk uit de lucht waren.

Ook voor deze calamiteit schaalde de calamiteitenorganisatie op tot coördinatiefase 2. Achteraf werd door betrokken collega's beaamd dat de structuur en werkwijze die onze calamiteitenorganisatie biedt, zorgde voor rust en houvast in de afhandeling van de calamiteit. De voornaamste leerpunten die voor Proces Crisisbeheersing uit deze calamiteit naar voren kwamen zaten hem vooral in het stuk informatiemanagement; (1) het belang van het alarmeren van de gehele minimale kernbezetting (Voorzitter (VZ), Informatiecoördinator (ICO) en Adviseurs) werd onderstreept. Doordat de ICO van het WRT pas later werd opgeroepen, kwam het informatiemanagement via het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS) later op gang dan gewenst. Bovendien (2) had het informatiemanagement baat gehad bij het gebruik van de mono-tabbladen door afzonderlijke disciplines. Beide punten zijn opgepakt door het Proces Crisisbeheersing.

Vooruitblik 2025

Ook in 2025 voeren we onze reguliere werkzaamheden - bestaande uit de vijf thema's planvorming, bemensing, faciliteiten, leren en netwerk - uit. Daarnaast pakken we nog een aantal zaken op waar we in deze vooruitblik graag wat uitgebreider bij stilstaan:

In 2025 starten we met het hanteren van een projectmatige aanpak bij de organisatie en uitvoering van calamiteitenoefeningen. Dit betekent dat we werken met heldere doelstellingen en een gestructureerde tijdsplanning. Deze aanpak zorgt ervoor dat de voorbereiding en uitvoering van oefeningen efficiënter en effectiever is. Bovendien helpt het ons om meer doelgericht te werk gegaan en daarmee het leerrendement van onze oefeningen te verhogen.

Deze aanpak is enerzijds een belangrijke professionaliseringsstap voor Proces Crisisbeheersing zelf. Anderzijds zal deze aanpak ook een bijdrage leveren aan de samenwerking met andere processen omdat er duidelijke en consistente richtlijnen zijn over wat er wanneer van wie wordt verwacht.

Een gestructureerde en eenduidige werkwijze in documentatie draagt bij aan overzichtelijkheid, toegankelijkheid en efficiëntie van je werkzaamheden. Daarom willen we onze documenten in 2025 verder uniformeren door meer te werken met sjablonen. Door vaste formats te hanteren, wordt het voor alle betrokkenen duidelijk hoe documenten zijn opgebouwd en welke informatie minimaal moet worden opgenomen. Bovendien maakt dit de producten van Proces Crisisbeheersing herkenbaar bij bestuurders, collega's en externe netwerkpartners.

Het afgelopen jaar hebben we een visie- en risicodialoogtraject doorlopen om het Proces Crisisbeheersing verder te ontwikkelen. De risicodialoog heeft al waardevolle inzichten opgeleverd over de risico's waar ons proces mee te maken heeft. We wachten nog op de uitkomsten van het visie-traject, maar verwachten ook daar belangrijke aanbevelingen uit te halen.

In 2025 willen we de resultaten van beide trajecten doorvertalen naar concrete maatregelen en deze implementeren, waarmee we onze crisisbeheersing verder zullen versterken.

BEDANKT !

Bij deze willen wij onze directe collega's bedanken voor hun betrokkenheid en inzet voor de calamiteitenorganisatie het afgelopen jaar. Ook danken wij onze externe netwerkpartners voor de fijne samenwerking. Door onze gezamenlijke inzet hebben we weer een mooi en leerzaam jaar achter de rug. We kijken uit naar 2025!

VRAGEN OF IDEEËN?

Heb je na het lezen van dit jaarverslag nog vragen of ideeën waar je graag eens over door zou praten? Laat het ons dan weten via:

crisisbeheersing@brabantsedelta.nl